

Bedre selvstendighet med IBG

SLUTTRAPPORT PROSJEKT

2019/HE1-262034

PROSJEKTLEDER:
BODIL ELLINGSEN

Forord

Signo har i mange år samarbeidet med søster-virksomheter i Danmark. Vi har deltatt på hverandres aktiviteter, besøkt hverandre og delt erfaringer og kompetanse. Vi har også god erfaring med felles seminar og brukeraktiviteter.

På et besøk på CFD (tidligere Center for Døve) i København, ble vi kjent med Interaktiv Borger Guide. Interaktiv Borger Guide (IBG) er utviklet i Danmark. Deres erfaring med systemet var positivt, og vi vurderte å teste det ut hos oss. Ideen ble til en prosjektbeskrivelse og siden til en søknad til Stiftelsen Dam.

Signo Vivo, som er den virksomheten som har gjennomført prosjektet, har bidratt med vesentlig egenkapital og egne ressurser i prosjektet. Uten dette hadde det ikke vært mulig å investere i det nødvendige utstyret. Takket være ildsjeler med stort engasjement, ble det knyttet kontakter med flere ressurspersoner og eksterne firmaer som ble med fra starten. Ett av disse er Cognita (www.cognita.no/ibg) som formidler kurs og tavler i Norge, og gir support på informasjonssystemet.

Prosjektet har vist at brukerne blir mer selvstendige når de får informasjon som er tilrettelagt for dem. Kunnskap åpner for kommunikasjon og når kommunikasjonskanalene er tilgjengelig, kan brukerne respondere på den informasjonen som gis. For eksempel ved å melde seg på aktiviteter eller velge middag.

STIFTELSEN
DAM

Stiftelsen DAM har støttet prosjektet. Det var en inspirasjon å få søknaden godkjent. Dette har også bidratt til framdrift og ferdigstillelse etter prosjektplanen.

Vi ser nå at IBG-systemet kan nyttes flere steder i Signo og vår erfaring kan også bidra til at systemet spres utenfor Signo.

Hovedkontoret i Signo vil takke prosjektlederne og deltagerne i prosjektet for gjennomføringen.

Vi ønsker lykke til med fortsatt arbeid med IBG!

Knut Rune Saltnes
Rådgiver/prosjektkoordinator

Innhold

Forord	2
Innhold.....	3
SAMMENDRAG	4
1. BAKGRUNN	5
2. MÅLSETTING OG MÅLGRUPPE	6
Målsetting.....	6
Målgruppe	7
3. PROSJEKTGJENNOMFØRING / METODE.....	8
Prosessen.....	8
Avvik	8
Kartlegging og evaluering	9
Økonomi	9
Feilkilder, som kan ha konsekvens for relabiliteten i våre undersøkelser:	9
4. Resultater, vurdering av effektmål og resultatvurdering.....	10
Undersøkelser.....	10
Evaluering av mål.....	10
5. Oppsummering / konklusjon / videre planer	11
Referanse / Litteratur	14
Vedlegg:.....	14

SAMMENDRAG

Internett og digitale medier er blitt en del av hverdagen til de fleste av oss. Fagartikkelen «En digital verden for alle» (F.Dragsten og B.Barstad) viser til at i 2015 var det 87 prosent av den norske befolkningen brukte internett på en gjennomsnittsdag. Nå, 6 år etter, er denne andelen sannsynligvis langt høyere. «Denne teknologiske utviklingen gir personer med utviklingshemming flere muligheter for tilhørighet, deltakelse og sosial interaksjon med andre» (ibid). Denne utviklingen innebærer behov for tilrettelegging på nye områder. Mange mennesker med funksjonsnedsettelse, det være seg språklig eller kognitivt, faller utenfor den teknologiske utviklingen og fratas muligheten for å innhente informasjon og holde seg orientert. Artikkelforfatterne peker på problemstillingen som oppstår når stadig flere elementer legges til internett, uten at det er tilgjengelig for alle. Personer med forståelsesvansker faller utenfor den teknologiske utviklingen, og uten tilrettelegging blir de ekskludert fra å delta på den digitale sosiale arenaen. En studie utført av Nordlandssykehuset i 2012 konkluderer med at de fleste med lett/moderat utviklingshemming har en datamaskin og er aktive på internett, men at ikke alle får den hjelpen de trenger. Artikkelforfatterne påpeker at dette er et område som vil kreve bistand av personalet og tilrettelegging på nye måter.¹

Gerd Berget doktorgrad i informatikk, har forsket på om unge utviklingshemmede får dekket informasjonsbehovet sitt. «Unge utviklingshemmede har mer digital kompetanse enn støtteapparatet», en forskningsrapport der hun hevder at når unge mennesker med utviklingshemming går ut av skolen står de i fare for å ikke få dekket sitt behov for informasjon. Hun sier «Barrieren er ikke alltid de kognitive evnene til brukerne, men mangel på digital kompetanse blant de som skal hjelpe». De unge erverver seg digital kompetanse gjennom skolen, og Berget synes det er synd om disse ferdighetene ikke holdes ved like og videreutvikles. Det vil gå ut over personenes selvstendighet.²

Vi ønsket gjennom dette prosjektet, Bedre selvstendighet med IBG», å finne en måte å imøtekomme intensjonene i Konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne ved å prøve bygge ned noen funksjonshemmende barrierer som er til hinder for deltakelse i samfunnslivet. Vi ønsket å gjøre informasjon tilgjengelig for alle, uavhengig av funksjonsnivå eller type sansetap.

Målgruppen i prosjektet er 30 hørselshemmede/døve/døvblinde alle med vansker eller funksjonsnedsettelse ut over sansetapet, oftest utviklingshemming eller lærevansker. For at denne brukergruppen skal kunne ha tilgang til og nyttiggjøre seg informasjon, kreves det også kunnskap om sansetap og alternativ kommunikasjon. Målet vært å gi brukerne mulighet til å selv hente informasjon, se/lese nyheter, finne aktiviteter og melde seg på mm. Ved hjelp av en skjerm eller app på telefonen. Prosjektet har gitt oss en mulighet til å bli kjent med en annen måte å tilrettelegge informasjonsdeling på. Responsen fra de som har deltatt i prosjektet har vært positive, og tall hentet inn fra leverandøren av IBG viser at det har vært stor aktivitet med tanke på hva som er lagt ut av informasjon, aktiviteter, nyheter mm. Tall viser at brukerne i stor grad har meldt seg på aktiviteter via en storskjerm eller app på telefonen. Personalet sitter også med en opplevelse av at brukerne selv

¹ Fontene forskning, 20.10.16

² Unge utviklingshemmede har mer digital kompetanse enn støtteapparatet (forskning.no) 2020

orienterer seg og henter ut informasjon om hva som skjer, og tar selvstendige valg. Dette var vår målsetting med prosjektet.

1. BAKGRUNN

Mennesker med nedsatt funksjonsevne er, er i møte med barrierer hindret fra å delta i samfunnslivet på lik linje med andre. Konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne har som formål å «fremme, verne om og sikre mennesker med nedsatt funksjonsevne full og likeverdig rett til å nyte alle menneskerettigheter og grunnleggende friheter, og å fremme respekten for deres iboende verdighet». Konvensjonens artikkel 9 tar opp «Tilgjengelighet». Der står det at det skal treffes hensiktsmessige tiltak slik at en sikrer at alle har samme tilgang til både det fysiske miljø og transport, men også informasjon og kommunikasjon, «herunder informasjons- og kommunikasjonsteknologi og –systemer, og til andre tilbud og tjenester som er åpne for eller tilbys allmennheten.»³

Artikkel 21 «Ytringsfrihet og meningsfrihet, og tilgang til informasjon» tar opp at «mennesker med nedsatt funksjonsevne i samhandling med det offentlige kan bruke tegnspråk, punktskrift, alternativ og supplerende kommunikasjon, og alle andre tilgjengelige kommunikasjonsformer, -midler og -formater etter eget valg». For å muliggjøre dette må det treffes tiltak som gjør det mulig for alle, uavhengig av funksjonsnivå og kommunikasjonsform, og det vektlegges i samme artikkel at tegnspråk skal fremmes og anerkjennes. (IBID)

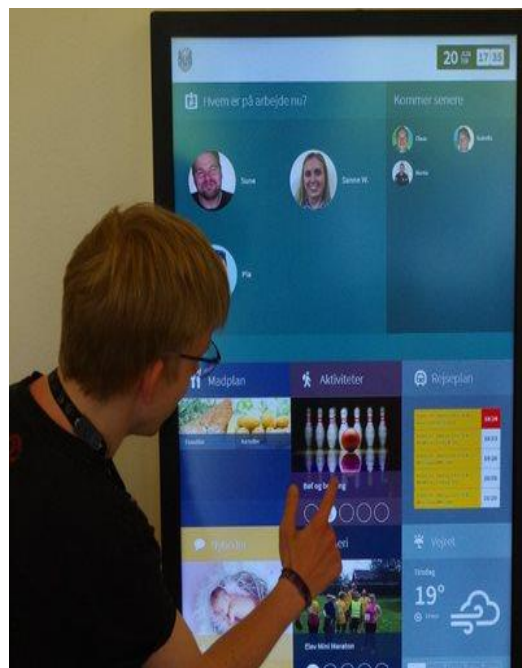
Tilgang til informasjon er ikke selvfølgelig for alle. Det er mange som ikke kan lese/skrive eller som benytter alternative former for kommunikasjon som sin primære form for informasjonsinnhenting. Heller ikke for alle som har tegnspråk som førstespråk, er informasjon lett tilgjengelig. Personer som i tillegg har kognitiv funksjonsnedsettelse eller synshemming, som er målgruppe for dette prosjektet, har enda større vansker med å finne og forstå informasjonen. Disse er i dag i stor grad avhengig av at kjente personer oversetter og tilpasser informasjonen. Konsekvensen av det kan være at informasjonen som formidles begrenses til det personalet har kompetanse til å formidle eller personalets vurdering av hva som er nødvendig. I boliger for døve/hørselshemmede med flere funksjonsnedsettelser er det ønskelig med et system hvor brukeren selv kan hente informasjon og at denne på forhånd er tilpasset og tilrettelagt. Det kan være at informasjonen gis på tegnspråk via video eller at den er skrevet med bilder og/eller enkel tekst.

³ Konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne, Barne-, likestillings og inkluderingsdepartementet, 2013

Vi har lett etter digitale løsninger som viser:

- tekst, bilder, video og andre av de kommunikasjonsmetodene vi bruker
- hvem som er på jobb til enhver tid
- nyheter: både eksterne og interne
- aktiviteter, både de som skjer fast og de som er mer sporadisk, interne og eksterne
- bildegalleri fra aktiviteter som har vært
- booking: mulighet til å bestille felles ressurser som rom, bil, hytte, ansatte med spesielle funksjoner mm
- middagsalternativ/menyer/oppskrifter
- værmelding
- oversikt over huset, de som bor der og de som jobber der

Et dansk firma har utviklet interaktiv borgerguide (IBG).⁴ Utviklerne bruker begrepet «livsstyringsverktøy» for å beskrive systemet, som gir oversikt og informasjon om hverdagen på en oversiktlig og aktiviserende måte. Kjernen i systemet er en stor berøringsskjermer som plasseres sentralt i bolig/skole/arbeidsplass. IBG benytter egenutviklede berøringsskjermer, samt nettbrett, smarttelefon og PC. Dette gjør at brukerne har bedre oversikt over aktiviteter og planer og de kan ta egne valg uten assistanse. Skjermen gir mulighet for toveis kommunikasjon, noe som bidrar til at brukeren i større grad kan bestemme i eget liv og styre omgivelsene. Gjennom å benytte IBG, mener vi at våre brukere kan delta mer aktivt og selvstendig i informasjonssamfunnet vi lever i. Gjennom aktiv og selvstendig deltagelse blir brukerne i større grad en ressurs, og brukerstyring og -medvirkning øker.

IBG kan benytte egen berøringsskjermer, smarttelefon, nettbrett eller PC. Berøringsskjermer er et sosialt samlingspunkt og kan være stedet for felles informasjon til en gruppe. Smarttelefon gir mulighet for å ha informasjonen alltid tilgjengelig

2. MÅLSETTING OG MÅLGRUPPE

Målsetting

Prosjektet skal implementere IBG (Interaktiv borgerguide) i 3 av våre boliger (heretter kalt seksjoner) på Signo Vivo, 1 på arbeidsplass på Signo Grantoppen hvor brukerne jobber, og på Signo skole og kompetansesenter som gir voksenopplæring til brukerne. Det vil da være 30 brukere som kommer til å benytte IBG i prosjektperioden. Disse får egen profil. I tillegg vil flere brukere se og oppleve hvordan systemet fungerer. Målsettingen med prosjektet er at:

- brukerne skal være aktive med i hele implementeringsprosessen

⁴ WelfareTech.no, IBG - Interaktiv Borgerguide (welfaretech.dk), ProReact.no, IBG ProReact - Interaktiv BorgerGuide

- Underveis i arbeidet med å designe tavlene og legge inn innholdet vil brukerne bli tatt med på råd. Det opprettes en brukergruppe som sammen med superbrukerne tar bestemmelser,
- at brukerne tar mer selvstendige valg
 - Både utviklingsprosessen og det daglige arbeidet med IBG vil gi brukerne mulighet for deltagelse og valg. Dette vil lære dem til aktivt å bruke systemet og de vil vite hvordan de kan påvirke systemet. Dette vil gi brukerne bedre oversikt og dermed større mulighet til å velge, både øke hyppigheten og omfanget av egne valg
- at skjermen i seg selv skal bli et sosialt samlingspunkt med felles temaer og gode muligheter for kommunikasjon brukere imellom og mellom brukere og ansatte.
 - Dette vil også bidra til økt IKT kompetanse-at de ansatte skal bli trygge på å bruke tavlen
- at de ansatte skal bli trygge på å bruke tavlene
 - Prosjektet skal gi opplæring til fem superbrukere som igjen vil lære alle ansatte på sine respektive avdelinger hvordan man bruker systemet,
- at det opprettes egen nyhetsredaksjon på arbeidsplassen.
 - Redaksjonen skal levere nyheter og bilder til systemet.

Måloppnåelse vil dokumenteres gjennom intervju og evaluering underveis og til slutt i prosjektet. Vi vil kartlegge hvordan informasjon spres før prosjektet starter. Tilsvarende kartlegging vil gjennomføres like etter at systemet er tatt i bruk og i siste del av prosjektet.

Intervju og fokusgrupper vil benyttes for informasjonsinnhenting. Kartlegging og evaluering vil foretas av personer utenfor prosjektorganisasjonen. Hovedaktiviteten for å nå disse målene, er kurs. Ansatte i skole, bolig og arbeidsplass skal kurses i applikasjonen som benyttes. Tre -fire ansatte vil få et spesielt ansvar for det tekniske og faglige arbeidet med systemet. Brukerne vil være en ressurs i utviklingen fordi de vil være med å bestemme hva systemet skal informere om. Brukerne skal også delta på kurs for å lære hvordan de skal bruke applikasjonen. Vi tenker oss en gruppe på fem -syv personer, ansatte og brukere, som blir ressurspersoner og superbrukere.

Målgruppe

Signo Vivo gir helse- og omsorgstjenester på tegnspråk til 84 personer. Tjenestene gis, pr 01.01.2019, i 15 ulike seksjoner. Seksjonene har fra to til syv leiligheter, i tillegg er det fellesarealer og kontor/møterom. Brukerne er hørselshemmede/døve eller mennesker med døvblindhet. I tillegg har samtlige brukere fysiske -og/eller psykiske funksjonsnedsettelse ut over sansetapet. Grad av hørsel-/synsnedsettelse varierer. De fleste trenger praktisk bistand og opplæring i å utføre dagliglivets gjøremål, som å stå opp, håndtere personlig hygiene, måltider, sosiale relasjoner og ellers alt som er nødvendig for å leve et mest mulig selvstendig liv. Det er et mål at brukerne får styrket sine muligheter til å leve et aktive og mer selvstendige liv. De fleste brukere kan ikke lese eller skrive og har derfor, i tillegg til tegnspråk som hovedspråk, behov for alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK). Eksempler på ASK som benyttes er bilder, symboler og videoer. I dag tilrettelegges informasjon ved at en ansatt tolker til deres språk/kommunikasjonsform. Vi ser også at brukerne i økende grad tar i bruk teknologi, på lik linje med resten av samfunnet. De ser en hel verden av informasjon der ute, men de kan ikke ta fullverdig og selvstendig del i den.

3. PROSJEKTGJENNOMFØRING / METODE

I dette kapitlet beskrives prosessen og avvik i fra det som var planlagt.

Proessen

Prosjektets mål har vært «Økt selvstendighet med IBG». Derfor har det vært viktig at brukerne har vært aktive og deltagende helt fra prosjektet startet opp og underveis i prosessen.

Prosjektet startet opp januar 2019, men allerede desember ble det opprettet kontakt mellom Cognita, som er leverandør av IBG Norge. Det ble gjort avtaler om skjermer, opplæring, installering, tilpasning, lisenser og support i prosjektperioden og videre utover denne. Åpning av skjermene ble satt til 01.03.19. Vi hadde litt oppstartsproblemer de første ukene, men Cognita var raske til å gi bistand. Før skjermene ble plassert ut, fikk 15 superbrukere opplæring av Cognita i hvordan bruke skjermene, legge inn innhold og administrere skjermene fra PC. I april 2019 ble det gjennomført et oppfølgingskurs med fokus på IBG på nettbrett og mobiltelefon.

I begynnelsen av mai 2019 holdt prosjektleder kurs for brukerne. Det var 5 som meldte seg på. Prosjektleder fikk gitt opplæring til flere brukere ved å holde noen småkurs på seksjonene direkte til brukere. Brukerne har vært aktive og kommet med tilbakemeldinger og ønsker som prosjektleder har fulgt opp.

Avvik

Deler av prosjektet gikk ikke som planlagt, blant annen bød etableringen av nyhetsredaksjonen på en del utfordringer. Det har i flere år blitt laget en brukeravis i samarbeid mellom Signo Vivo og Signo Grantoppen A/S som et arbeidstilbud til flere av våre brukere. Ambisjonen var at ved å ta i bruk nyhetsmodulen på IBG-skjermene ville vi få en ny arena for publisering som igjen kunne gi arbeidstilbud for enda flere brukere. Ønsket var å publisere daglig. Dette delmålet, «etablere en nyhetsredaksjon på arbeidsplassen», ble ikke nådd innen august 2019, som var planen. Årsaken er at det ikke var fastsatt noen tid i arbeidstiden for hverken personal eller brukere til denne jobben. Da koronarestriksjonene kom i mars 2020 ble arbeidstilbudet stengt og det kom restriksjoner med tanke på samvær, kohorter o.l. ble dette enda vanskeligere å få gjennomført. Vi nådde ikke målet om etablering av nyhetsredaksjon, men i stedet har vi latt redaksjonen i "Avisa vår" fungere som nyhetsredaksjon og det som publiseres i "Avisa Vår" kommer nå også på tavlene.

Det er ikke realistisk at en nyhetsredaksjon slik det var tenkt opprettes som et arbeidstilbud i regi av arbeidsplassen pga omorganisering på Signo Grantoppen A/S. Signo Vivo ønsker, uavhengig av prosjektet, å etablere en nyhetsredaksjon der brukere kan være aktive deltakere.

I løpet av prosjektperioden ble det utskiftning av sentrale personer. Initiativtaker gikk over i annen stilling ett år etter prosjektets oppstart. Prosjektleder gikk ned i stilling etter et halvt år pga annen jobb, og sluttet helt da det var et halvt år igjen av prosjektperioden. Deres oppgaver ble tatt over av nye personer, personer som ikke hadde vært med fra prosjektets start. Det tok tid å sette seg inn i

prosjektet, og evaluering viser at overlappingen kunne vært gjort bedre. Frekvensen av møter med prosjekt- og styringsgruppen avtok som følge av pandemien og utskifting av sentrale personer.

Kartlegging og evaluering

Før oppstart og mot slutten av prosjektperioden ble det foretatt en ekstern kartlegging, utført av Ridderne, vedlegg 4. (Ridderne – Økt kompetanse)

I løpet av høsten 2019 gjennomførte prosjektgruppa en intern kartlegging (midtevaluering) og en ny kartlegging våren 2020, vedlegg 2 og 3. Selv om det var et halvt år igjen av prosjektet har vi funnet at denne siste kartleggingen genererte tilstrekkelig med data for å kunne evaluere prosjektet sett fra brukernes og personalets ståsted. Resultat fra sluttevalueringen presenteres i kapittel 4.

Det ble gjennomført en evaluering etter prosjektets slutt blant tilretteleggere og superbrukere, og her kom det frem at flere opplevde at deres rolle og ansvarsområde ikke var helt avklart. Dette ble ekstra utfordrende da sentrale personer sluttet, og en svarte på evalueringen at «Styringsgruppa burde nok fulgt opp bedre at det som ble avtalt ble fulgt opp». Av dette har vi lært at roller og arbeidsområder må gjøres tydeligere og det må være en koordinator som er tett på prosjektet gjennom hele prosessen.

Økonomi

I prosjektplanen ble det planlagt at IBG skulle implementeres i tre seksjoner, en ved Signo Grantoppen og en ved Signo skole- og kompetansesenter ved, voksenopplæringen. Det ble i stedet satt opp skjermer i fem boliger samt på to av Signo Grantoppens lokasjoner, på Snekkerverkstedet og Vevkroken. Til sammen 7 skjermer i stedet for 5. Denne avgjørelsen ble tatt fordi flere seksjoner ønsket å være med på prosjektet og da økonomien tillot det ønsket vi å utvide prosjektet. Kostnader til drift av utstyr ble langt høyere enn hva vi hadde forutsett. Både som en følge av flere brukerlisenser, men også fordi Signo Vivo tok en beslutning om å finansiere alle brukerlisenser gjennom hele prosjektperioden, selv om det ikke var budsjettert med det prosjektår 2.

Feilkilder, som kan ha konsekvens for relabiliteten i våre undersøkelser:

Med tanke på alle skjermer og apper (på mobil og nettbrett) som er i bruk er det en veldig liten andel brukere som har svart på vår undersøkelse. For å få et litt bedre grunnlag har vi kontaktet Cognita for å få informasjon om aktiviteten på skjermene, dvs hvor mange brukere som har logget seg på og meldt seg på aktiviteter.

Vi har fått tilbakemeldinger fra personal (20 stk) som er sammen med brukerne i det daglige og ser aktiviteten ved skjermene

Undersøkelsene som ble utført av Ridderne baserer seg på et lite utvalg av brukere i forhold til hvor mange som har hatt tilgang til IBG.

4. Resultater, vurdering av effektmål og resultatvurdering

Undersøkelser

Våren 2020 ble det gjennomført flere undersøkelser internt for å best kunne vurdere graden av måloppnåelse ihht evalueringskriterier beskrevet i prosjektsøknaden. I tillegg ønsket vi å finne

ut hva som fungerer bra og hva som kan forbedres, om det er noen moduler som kan tas bort eller om det er andre behov vi ikke har fanget opp. (vedlegg 2 og 3).

I tillegg ble det gjennomført en ekstern undersøkelse av "Ridderne" (vedlegg 4).

Den ene interne undersøkelsen rettet seg mot brukerne. Det ble laget to forskjellige utgaver av spørreskjemaet med litt ulike spørsmålsformuleringer tilpasset brukere. Det ble benyttet kjente tegn og symboler / bilder på begge skjemaene.

9 personer svarte på den ene undersøkelsen, 4 svarte på den andre. Til sammen 13 brukere svarte på undersøkelsene. (Se vedlegg 2) Vi så at noen spørsmål var litt vanskelige å svare på, men har holdepunkter for å hevde at flesteparten av brukerne som deltok i undersøkelsen bruker IBG skjerm eller app, enten selvstendig eller med hjelp fra personalet. Oppsummert viser det at 10 bruker IBG og 3 ikke bruker IBG.

En annen undersøkelse rettet seg mot personal. 20 personer har svart på undersøkelsen. Hovedfokuset er personalets erfaringer. Spørsmålene er åpne, derfor er det kommet så mange ulike svar. Svarene er gruppert. Noen gav flere svar. Personalet mener at IBG bidrar til å gi informasjon og forutsigbarhet for brukerne. I tillegg viser undersøkelsen at IBG bidrar til økt selvstendighet og at brukerne tar egne valg og melder seg selv på aktiviteter. (Se vedlegg 3)

Evaluerings av mål

- Brukerne skal være aktive med i hele implementeringsprosessen

Brukerne har vært med i store deler av prosessen fra prosjektstart. Det har vært viktig for prosjektleder å snakke med brukerne om deres inntrykk og opplevelse av IBG. Det har selvfølgelig vært varierende deltakelse og interesse, noe som gjorde det vanskelig å komme i gang med den planlagte brukergruppen. Likevel har brukerne vært aktive og i flere seksjoner er det de som har tatt initiativ til å bruke skjermene å si ifra hvis det er noe som ikke stemmer. Prosjektleder har lyttet til tilbakemeldinger fra og prøvd å tilpasse IBG best mulig deres behov. En døvblind bruker har testet systemet med leselist og voiceover og kommet med tilbakemeldinger for å gjøre opplesingen bedre – vi håper dette er noe som blir forbedret med tiden.

- Brukerne tar mer selvstendige valg.

Tre av de ni brukerne som svarte på undersøkelsene oppgav at de melder seg på aktiviteter, en svarte at det er litt vanskelig med IBG og to oppga at de ønsker mer opplæring. Dette spørsmålet ble ikke stilt til respondentene i den ene av de to brukerundersøkelsene da det var viktigst å kartlegge om brukerne bruker IBG eller ikke. Her svarte kun 2 at de ikke bruker IBG. Vi vet at en del brukere er i behov av bistand for å kunne melde seg på aktiviteter, og ut fra svarene fra personalet har vi grunn til

å tro at IBG har ført til økt selvstendighet og at brukerne orienterer seg om hva som skal skje, tar et valg og melder seg på en aktivitet, med eller uten hjelp fra personal. Cognita opplyser om at av 40 lisensinnehavere er 35 i bruk (se vedlegg 7).

- Skjermen skal i seg selv bli et sosialt samlingspunkt med felles temaer og gode muligheter for kommunikasjon brukere imellom og mellom brukere og ansatte.

Etter observasjon og tilbakemelding viser det seg at skjermen har blitt et samlingspunkt og bidrar til samtaler og diskusjoner mellom brukere og ansatte, bruker og bruker og ansatt – ansatt. Har det skjedd noe nytt på skjermen kan brukerne si ifra til hverandre å gå sammen å se på den store skjermen. Noen av seksjonene velger å ha husmøter ved skjermen for å enkelt se på hva som skjer fremover og snakke om aktiviteter de har vært med på. Cognita opplyser om at i løpet av prosjektperioden har det blitt lagt ut 308 aktiviteter, herav noen få testaktiviteter. Det innebærer ca 3 pr dag (se vedlegg 7).

- Har de ansatte blitt trygge på å bruke tavlene?

Opplevelsen av trygghet på å bruke tavlene er nok veldig varierende. Noen syns skjermen er ganske skummel (frykt for å trykke feil, få gjort noe feil), mens andre syns det er enkelt å trykke seg rundt. Ansatte har fått muligheten til å få opplæring, både fysisk opplæring og gjennom bruksanvisninger. Det vil nok kreve en del «trygging» i tiden fremover også. Det har vært varierende tilbakemeldinger fra seksjonene ved spørsmål om prosjektleder eller andre skal holde kurs, komme å forklare o.l. Det har også blitt laget ulike bruksanvisninger som skal hjelpe ansatte med å legge ut diverse informasjon på skjermene.

- Her det blitt opprettet egen nyhetsredaksjon på arbeidsplassen?

Det har ikke blitt opprette en nyhetsredaksjon på arbeidsplassen. Signo Grantoppen, som er arbeidsplassen har vært gjennom en omorganisering og da har det ikke vært prioritert å jobbe med etableringen av nyhetsredaksjonen. Det har ikke manglet på vilje fra enkeltpersoner ved Signo Grantoppen, men etablering av et nytt arbeidstilbud krever mer enn hva som har vært mulig å få til. Da det ble klart hvilke utfordringer vi stod overfor, ble det besluttet at vi likevel vil jobbe mot å etablere en nyhetsredaksjon uavhengig av prosjektet og Signo Grantoppen. En mulig løsning er at vår lokale «Signo avis», «Avisa vår», blir publisert først på IBG for å så kunne trykkes opp til de seksjonene og brukerne som ikke har tilgang på IBG eller som også ønsker en papirversjon.

5. Oppsummering / konklusjon / videre planer

Prosjektet «Bedre selvstendighet med IBG» har gitt oss en fin anledning til å teste ut på hvilken måte vi kan gjøre informasjon lettere tilgjengelig for våre brukere. For de fleste av brukerne som har deltatt i prosjektet har vi nådd målet om «økt selvstendighet med IBG», og personal som jobber i seksjoner som har IBG er overveiende positive. Det har også kommet tilbakemeldinger om at en stor skjerm i fellesområde virker forstyrrende på enkelte brukere. I samme seksjon kan det være sprikende behov og funksjonsevne. Derfor er plasseringen av skjermene er et tema som bør drøftes, for å sikre at ALLE brukernes behov ivaretas. Sanseintrykk og impulser kan virke krevende og

stressende, noe som bør være med i vurderingen når man tenker på plasseringen av skjermene. Ved et av arbeidstedene gjorde de denne erfaringen, og har vor en periode valgt å ikke bruke skjermen.

Brukeren tar egne valg, er en målsetting. I en undersøkelse som ble gjennomført i samtlige 17 seksjoner ved Signo Vivo svarte en stor andel at skjerm med tilpasninger, app eller nettbrett ikke er hensiktsmessig for brukerne ved deres seksjon. Det betyr ikke at brukerne er fratatt muligheten til å ta valg, men at brukernes utfordringer er av en slik art at personalet legger til rette for informasjonsdeling og valg på den måten som er gunstigst for brukeren det gjelder. Dette er viktig å ta hensyn til og at ingen må føle seg tvunget til en fellesløsning. I den tidligere nevnte konvensjonen står det at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal på lik linje som andre ha tilgang til informasjon og kommunikasjon, også informasjons- og kommunikasjonsteknologi og for å sikre skal det treffes hensiktsmessige tiltak. Prosjektet har gitt oss mulighet til å teste ut ett tiltak. For de som dette ikke passer for, må det treffes andre hensiktsmessige tiltak, noe IBG gir mulighet til. For å kunne møte alles behov har vi sett på hvordan vi kan utnytte IBG slik at alle seksjoner kan gjøre individuelle tilrettelegginger (se illustrasjon, vedlegg 1). Vi har kommet frem til at IBG, med eller uten personalets bistand, kan gjøre samme informasjon og valgmulighet tilgjengelig for alle. Dersom Signo Vivo velger å benytte seg av IBG for alle seksjonene som den plattformen der informasjon, nyheter, aktiviteter mm deles, vil det ha flere konsekvenser.

- De som skal arrangere en aktivitet må bare legge det ut ett sted, og ikke sende på mail, skrive ut i papir osv. «Avis vår» kan i sin helhet legges ut på IBG og personalet kan skrive den ut til de brukerne som foretrekker den i papirutgave.
- De som ønsker å melde seg på kan gjøre det via IBG. Arrangøren vil til enhver tid vite hvor mange som er påmeldt. Arrangøren slipper å få påmelding vis SMS, på mail og/ eller en lapp med navn på.
- Ansatte og brukere får samme informasjon, spesielt aktuelt når det gjelder nyheter om for eksempel nye smitteverntiltak
- Seksjonene kan selv velge om de vil ha personaloversikt, meny eller annen informasjon for gjeldende seksjon
- Pårørende kan via app få tilgang til IBG, med begrensninger der det er behov.
- Ansatte må holde seg oppdatert om aktiviteter og om brukere de har ansvar for har meldt seg på noe, for å følge opp dette. Dette er ikke et problem, men en ny måte å hente informasjon om hva som skal skje i løpet av arbeidsdagen
- IBG er forbundet med store skjermer og kan vekke mostand, men det må tydelig kommuniseres til alle seksjoner på hvilken måte IBG kan tilrettelegges.

Oppsummert kan vi konkludere med at IBG er kommet for å bli. Signo Vivo må gjøre en vurdering av hvor mye hver enkelt person/seksjon skal belastes økonomisk. Men prosjektgruppa ønsker at Signo Vivo finner en måte å finansiere dette på. Dette er i tråd med hva Ridderne skriver i sin oppsummering. «Helhetsinntrykket er at det i det store og hele er bare positive reaksjoner på de nye tavlene og at det fungerer bedre enn de tidligere informasjonstavlene. IBG har flere funksjoner som ennå ikke er tatt i bruk og det blir spennende å se hvordan disse vil fungere.

Det må jobbes mer med å utfordre og oppfordre brukerne til å dele bilder. Et forslag er at enkelte brukere som ønsker det kan få et hovedansvar for tavlen med hjelp av personalet. Dette vil øke brukermedvirkningen og selvbestemmelsen».

Referanse / Litteratur

Berget, G. (2020) Unge utviklingshemmede har mer kompetanse enn støtteapparatet, Forskning.no

Dragsten, F. og Barstad, B. (2016) En digital verden for alle, Fontene Forskning

ProReact.no, IBG ProReact - Interaktiv BorgerGuide

Regjeringen.no (2013). Konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne.

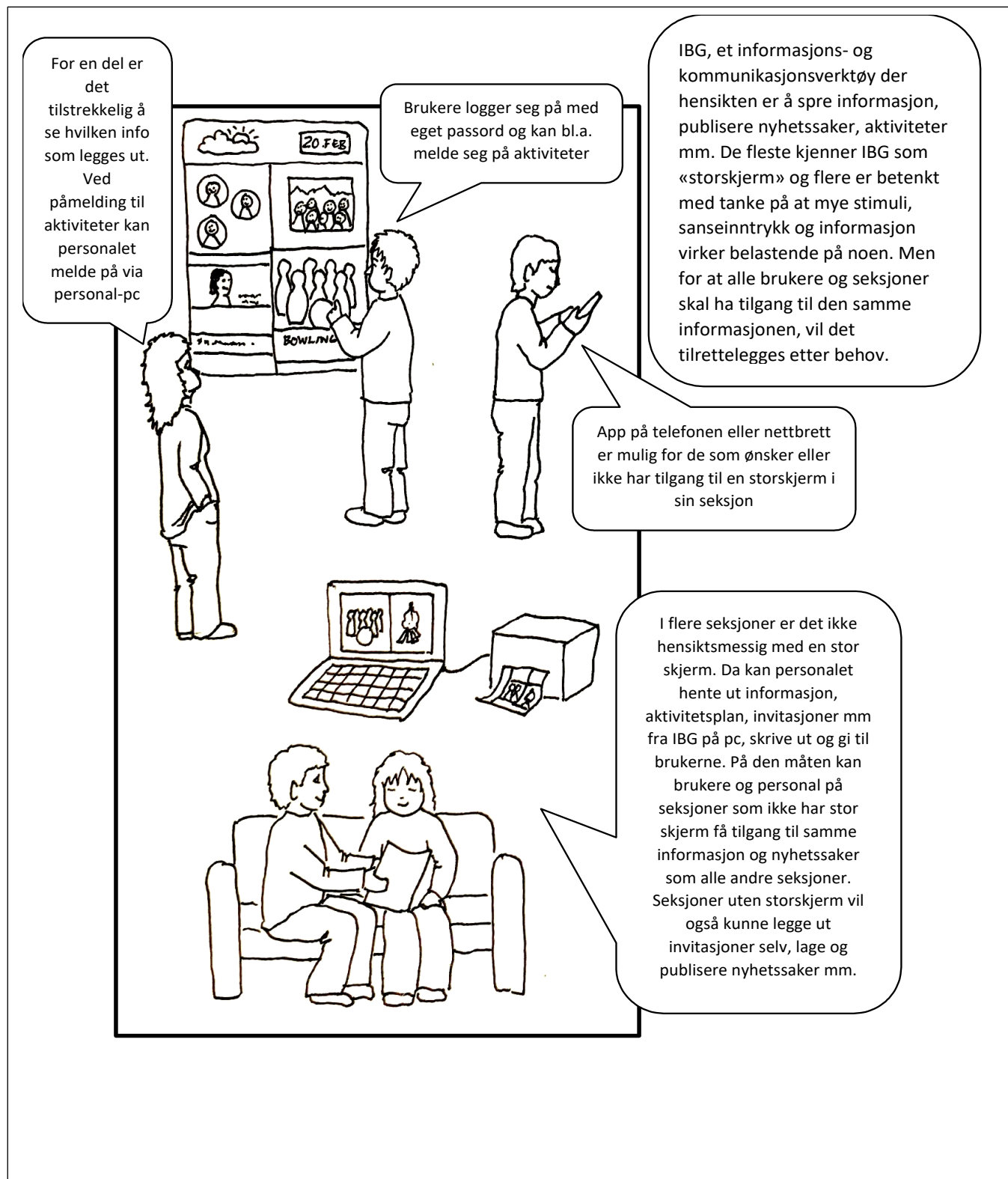
Hentet fra Konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne - regjeringen.no

WelfareTech.no, IBG - Interaktiv Borgerguide (welfaretech.dk)

Vedlegg:

1. Illustrasjon, IBG er tilgjengelig for alle uavhengig av funksjonsnivå
2. Brukerundersøkelse
3. Personalundersøkelse
4. Kartlegging og evaluering utført av Ridderne.
5. Spørsmål til kartlegging utført av Ridderne
6. Evaluering av «tilretteleggerne»
7. Opplysninger fra Cognita

Vedlegg 1, Illustrasjon IBG tilgjengelig for alle

Vedlegg 2, interne brukerundersøkelser

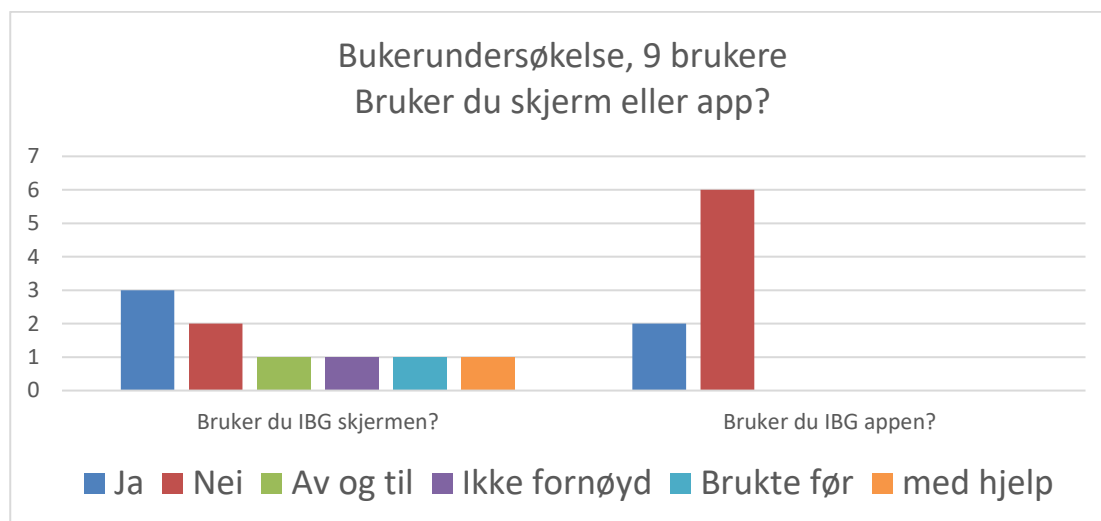
2 ulike brukerundersøkelser

Det er gjort to ulike undersøkelser med litt ulik spørsmålsstilling tilpasset de ulike brukerne.

Presentasjon av undersøkelse besvart av 9 brukere

Spørsmålene i denne undersøkelsen var litt vanskelige for flere å svare på, se tekst figur 2

Figur 1

Figur 2

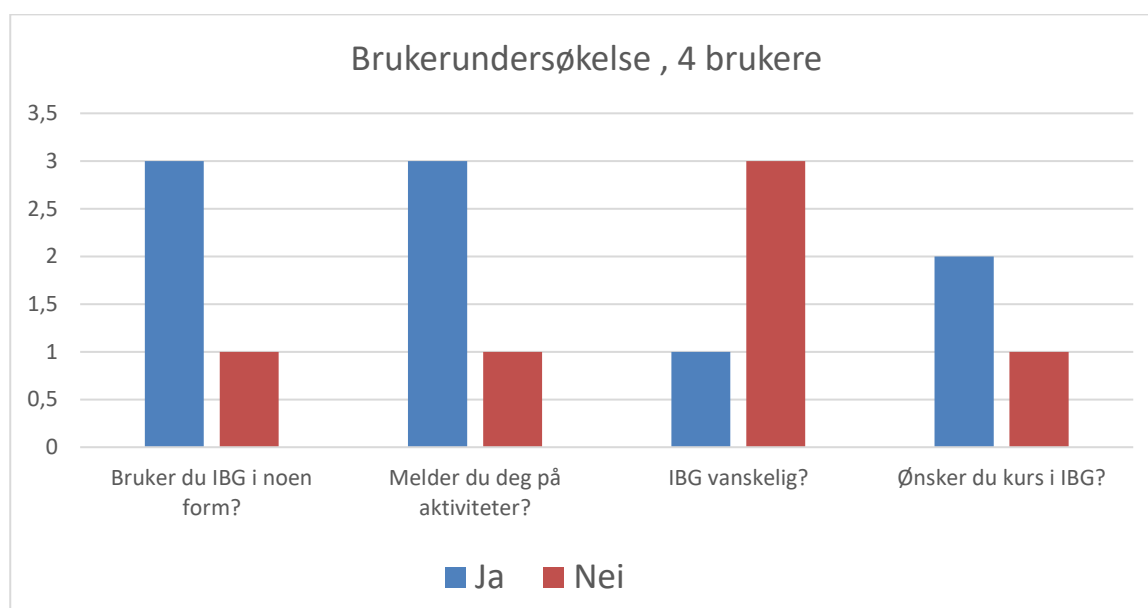

Viser til gruppen med søyler til høyre, med spørsmål «Hva er ikke bra med IBG»; Der har 3 personer svart «Ja». Dette tolkes som en bekreftelse på «ikke bra».

Presentasjon av undersøkelse besvart av 4 brukere

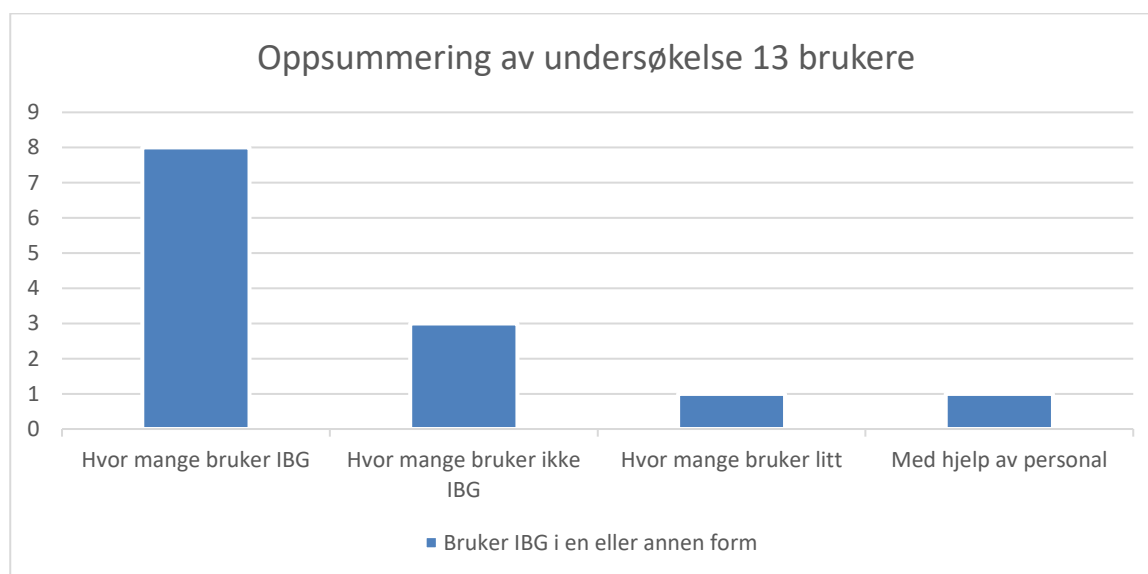
Figur 3 viser til undersøkelse lignende foregående, med annen spørsmålsformulering.

Figur 3

Oppsummering av de foregående undersøkelser

Figur 4

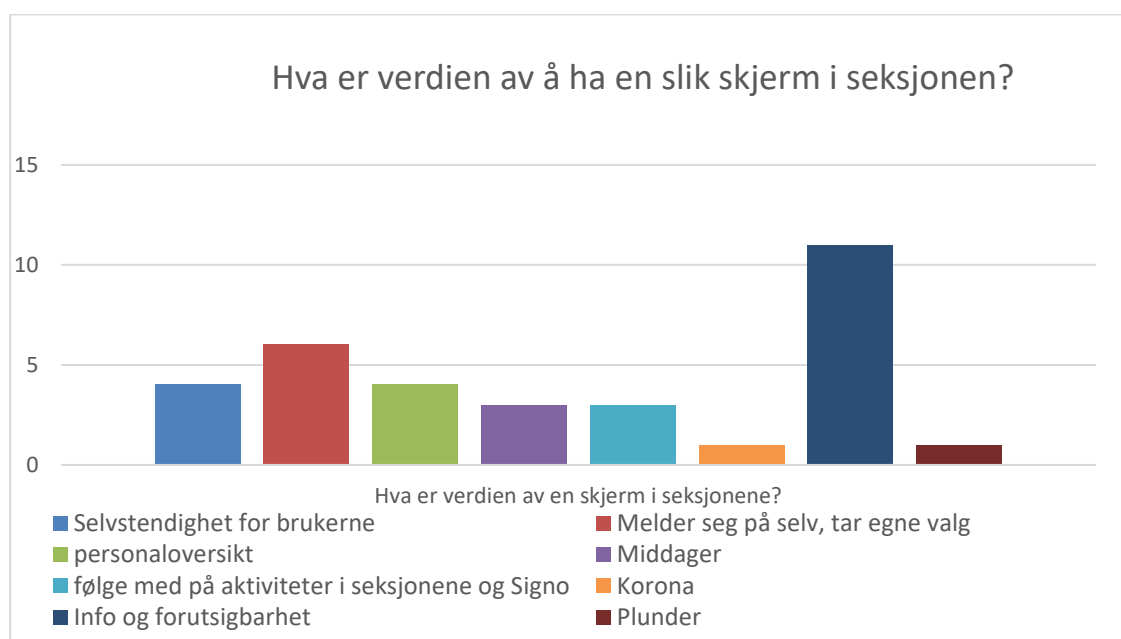

Vedlegg 3, intern personalundersøkelse

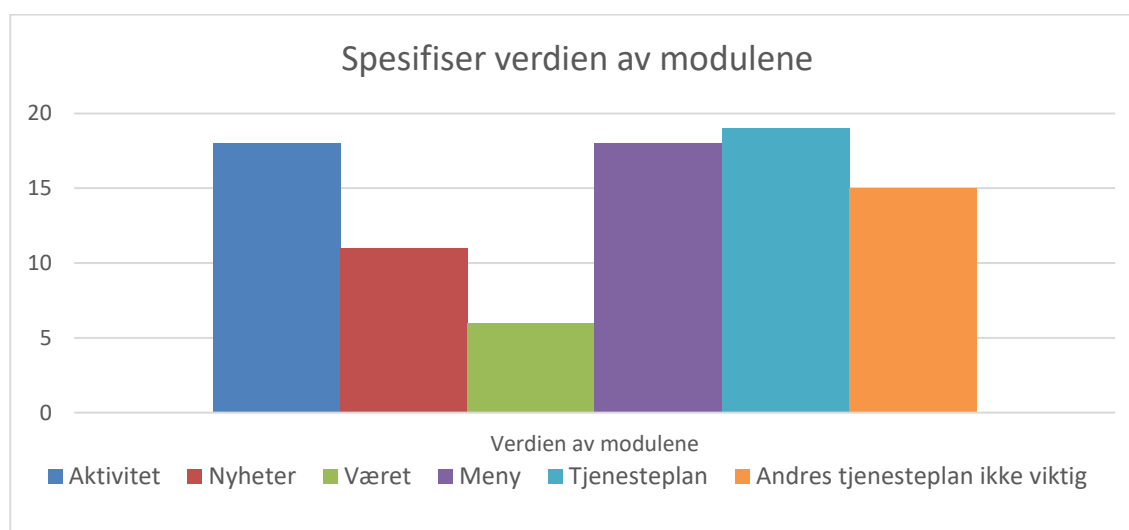
Undersøkelse blant personal som bruker IBG i seksjonene

20 personal har svart på undersøkelsen. Hovedfokuset er på personalets erfaringer. Spørsmålene er åpne, derfor er det kommet så mange ulike svar. Svarene er gruppert. Noen gav flere svar.

Figur 7

Figur 8

Undersøkelsen har vært vanskelig å oppsummere, for på spørsmålet «hva er verdien av...» besvares de veldig ulikt. Noen har gradert modulene fra 1-6, fra 1-10 og noen har gitt beskrivelser. Jeg har

forsøtt å gruppere besvarelsene. Av personalet som har svart på undersøkelsen sier 6 at det er av stor verdi at brukerne kan melde seg på aktiviteter selv. Flere mener IBG gir økt selvstendighet.

Informasjon/nyheter og forutsigbarhet holdes også frem som et viktig element. Andre kommentarer som kom frem i undersøkelsen er at tjenesteplanen er bra når den er oppdatert. At det kan være vanskelig med dansk tekst. Det er også ønske om flere nyheter, men at det er vanskelig for husene å legge ut nyheter PGA personvern

Vedlegg 4, ekstern evaluering av «Ridderne».

Ekstern evaluering av IBG-prosjekt

Ridderne ved Lars Ole Bolneset har på oppdrag fra Signo gjennomført en ekstern kartlegging i forbindelse med prosjektet.

Kartleggingen ble gjennomført i begynnelsen av mars 2019, rett i forkant av at tavlene ble montert og ca. 1 år senere i begynnelsen av juni 2020. Spørsmålene hadde Signo laget på forhånd (se vedlegg 4). I den første kartleggingen ble det gjennomført 5 intervjuer, tre med brukere og to med ansatte. Det var meningen at også fritidskonsulentene skulle intervjues før og etter implementering av IBG, men av ulike årsaker lot dette seg ikke gjøre. For intervjuene i forkant av prosjektet, ble det tatt video for å kunne fokusere på kommunikasjon med brukeren og ikke på det å notere. Den siste intervjurunden ble gjennomført med videosamtaler på grunn av pandemien. I denne runde ble det intervjuet fire brukere og tre ansatte. To av brukerne var med på begge intervjuene.

Brukerne før IBG - «Viser også hvilken ukedag det er»

Det brukes tavler med informasjonsskriv, bilder av hvem som kommer på jobb og bilder av hvilke middager som er bestemt på husmøte.

Brukerne er fornøyde med tavlene og de brukes daglig for å få oversikt og de gir uttrykk for at det er viktig informasjon for dem.

Det blir i liten grad delt bilder med andre på Signo, men det finnes en Facebookside hvor personalet legger ut noen bilder.

Brukerne som ble intervjuet bruker videokonferanseløsninger for å holde kontakt med familie og venner.

Når det skal inviteres til fest og bursdager, så skjer det ved hjelp av skriftlige invitasjoner.

På spørsmål om en egen nyhetskanal, så ønsker begge brukerne dette og den skal handle om livet her på Signo.

Brukerne etter IBG - «I dag er det kylling, jeg har sett det på tavle»

Papirtavlen er nå byttet ut med elektronisk tavle og alle brukerne gir uttrykk for at disse fungerer bra. En sier det er lettere å følge med nå.

De bruker IBG sammen med personalet og ikke minst alene. De slipper i større grad å måtte spørre personalet om hjelp. En bruker det mest til å sjekke hvem som kommer på jobb og det kan han nå gjøre fra sin egen telefon. «Finner ut av det selv». Brukerne er også fornøyde med at de selv kan melde seg på aktiviteter med sin egen kode og se hvem andre som skal være med.

Personalet før IBG

Informasjon til brukerne blir gitt via tavler hvor det henges skriftlig informasjon som ansatte har ansvaret for. Utfordringen med tavlene er at de gir en litt rotete oversikt og gammelt «nytt» blir hengende. Det gjennomføres også husmøter, men ikke alle brukerne deltar på disse. Påmeldingslister med bilder av deltagerne og mulighet for avkryssing. Invitasjon blir levert på papir til brukerne og pårørende nåes via telefon. Forhåpninger fra ansatte var at de nye tavlene ikke bare ble en digital kopi av de gamle tavlene.

Håper det blir en bedre løsning enn dagens løsning og et ønske om å bruke tid på å lære systemet.

Personalet etter IBG

Informasjonsflyten fungerer bra. IBG sjekkes i forkant av husmøter og i løpet av uken. Informasjonen legges ut av superbruker, men flere ansatte har fått opplæring til å legge ut bilder av personale. Det kan være en utfordring med påmeldinger noen ganger, fordi det brukes både digitale og analog systemer samtidig. Dette er i en overgangsfase. Brukerne kan melde seg på aktiviteter, enten på IBG med egen kode eller på papir hvis de ønsker det. Disse rutinene følges bra opp og fungerer fint.

Invitasjoner fra og til brukere må fortsatt gjøres pr. post, fordi det er flere hus som ikke har IBG. Det er ingen som har noen innspill til hvordan informasjonsflyten kan gjøres enda bedre.

Når det gjelder mulighet for Signo nyheter, så nevnes det at personalet kan bli flinkere til å motiveres brukerne til å legge ut egne bilder. Det tar tid å lære seg nye systemer og det var et ønske om å lære seg alle de mulighetene IBG har.

I intervjuene med brukerne kom det frem flere andre ønsker og forslag til IBG:

Flere hus med tavler

Bruker setter opp egne forslag til aktiviteter, om f.eks. å gå en tur og så inviterer med andre som har lyst

Brukerne tilbyr egen kompetanse eller ber andre om hjelp til oppgaver

Flere som legger ut egne bilder

Saksliste (finnes ikke i dag) og referat fra husmøter

Benytte videosamtale (ny funksjon)

Oppsummering

Helhetsinntrykket er at det i det store og hele er bare positive reaksjoner på de nye tavlene og at det fungerer bedre enn de tidligere informasjonstavlene. IBG har flere funksjoner som ennå ikke er tatt i bruk og det blir spennende å se hvordan disse vil fungere.

Det må jobbes mer med å utfordre og oppfordre brukerne til å dele bilder. Et forslag er at enkelte brukere som ønsker det kan få et hovedansvar for tavlen med hjelp av personalet. Dette vil øke brukermedvirkningen og selvbestemmelsen.

Lars Ole Bolneset

Ridderne AS

16. Juni 2020

Vedlegg 5, spørsmålene til kartleggingen utført av «Ridderne».

Kartlegging IBG

01.03.19

I søknaden vår til Extra stiftelsen står det:

Målsetting er at - brukerne skal være aktive med i hele prosessen - brukerne tar selvstendige valg - skjermen i seg selv skal bli ett sosialt samlingspunkt med gode muligheter for kommunikasjon - de ansatte skal bli trygge på å bruke tavlene - de opprettes egen nyhetsredaksjon på arbeidsplassen.

Hvordan vil du måle grad av måloppnåelse/effekt?

Måloppnåelse vil dokumenteres gjennom intervju og evaluering underveis og til slutt i prosjektet. Vi vil kartlegge hvordan informasjon spres før prosjektet starter. Tilsvarende kartlegging vil gjennomføres like etter at systemet er tatt i bruk og i siste del av prosjektet. Intervju og fokusgrupper vil benyttes for informasjonsheving. Kartlegging og evaluering vil foretas av personer utenfor prosjektorganisasjonen

Spørsmål til brukerne:

- Er det lett å få informasjon om aktiviteter som skjer i Signo?
- Vet du hvem som kommer på jobb og hvem som er syk av personalet?
- Har din bolig ett system for å dele ut informasjon om aktiviteter?
- Kan du dele bilder med andre i Signo i dag?
- I dag blir det distribuert film til filmfestivalen, ville du hatt glede av flere arenaer for film og bildedeling? Ville du sett på og eller produsert film?
- Hvordan holder du kontakt med venner og familie i dag? Skype? Facetime? Messenger?
- Bruker du noen kalender i dag?
- Hvordan får du vite om middager i dag?
- Hvordan inviterer du til fest/bursdag?
- Er det noen informasjon du savner?

- Hvis Signo skulle hatt en egen nyhetskanal, hva slags nyheter er viktig for deg? – Hvem jobber hvor? Miljø? Humor? Intervjuer?

Spørsmål til ansatte:

- Har din seksjon en god rutine på å gi informasjon om aktiviteter og annet som skjer i seksjonen/seksjonene?
- Har dere gode rutiner for påmelding? Eller er det fort gjort at det blir litt sene påmeldinger?
- Er det lett å levere invitasjoner o.l. fra deres brukere til andre?
- Tenker du at det er noe vi mangler i dag i forhold til informasjonsflyten til brukerne?
- Hvordan blir informasjonen værende hos dere?
- Hva slags Signo nyheter kunne vært nyttig for deres brukere?

Linn Therese (fritidskonsulent):

- Syns du informasjon deling i Signo Vivo fungerer godt?
- Er seksjonene gode til å melde på til aktiviteter innen frist?
- Tror du alle brukerne får informasjon om aktivitetene du organiserer?
- Virker det som at seksjonene har gode rutiner for aktivitetsinformasjon?

Vedlegg 6, evaluering av «tilretteleggerne»

Oppsummering av evaluering gitt av «tilretteleggerne» februar 2021

(superbrukere, prosjektleder og initiativtaker)

6 respondenter har svart på undersøkelsen, herav to med tilknytning til Signo Grantoppen

Flesteparten av de spurte som har hatt oppgaver i prosjektet, rapporterer at det har vært noe uklarhet om hvilke oppgaver og ansvarsområder de har hatt. Samarbeidet med prosjektledelsen var bra i starten og så lenge den opprinnelige prosjektlederen hadde stillingen sin i prosjektet. Samarbeid med eksterne har vært upåklagelig. Når det gjelder samarbeid med ansatte i seksjonene har dette vært vanskelig å få til. Tid og ressurser i seksjonene oppgis som grunn.

Ingen oppgir at det har vært arbeidskrevende, men at noen tekniske utfordringer som at skjermene har låst seg eller blitt svarte har vært litt utfordrende.

På spørsmål om fordeler med IBG svarer det fleste at IBG gjør at brukerne er mer selvstendig og at det er lettere for de å holde oversikt over hva som skal skje. Brukerne har vært aktive og kommet med ønsker til prosjektleder. En av de spurte oppgir at flere av brukerne har opplevd IBG spennende. En oppgir også fordelene med at IBG kan deles med pårørende der det er ønskelig.

Når det gjelder hva som ikke er bra med IBG svarer informantene at enkelte brukere kan bli opphengt i det som foregår på skjermene, at skjermenes plassering i fellesområder kan være utfordrende pga visuell. Ansatt fra Signo Grantoppen oppgir at IBG ikke er et egnet arbeidsverktøy på deres arbeidsplass og at mye informasjon som ikke er relevant for brukerne der tar mye oppmerksomhet.

Det er ikke mulig å samkjøre turnus til tjenesteplan, noe som innebærer at personalet må gjøre endringer på skjermen ved for eksempel sykdom blant personal. Dette er litt tungvint.

Nesten alle de spurte ønsker videre drift av IBG i en eller annen form (skjerm, i seksjonens pc, app på telefon eller nettbrett), tilpasset den enkelte. Det er en fordel om alle seksjonene bruker denne plattformen slik at all informasjon kan deles der og ikke på flere steder. Informant fra Grantoppen mener at IBG ikke er et egnet arbeidsredskap, da det ikke har passet deres behov.

Innspill til videre drift:

- Det er viktig å få opp engasjementet i seksjonene og at det settes av tid og ressurser på lik linje med andre oppgaver i seksjonene.
- Faste møter mellom superbrukere
- At alle boliger knyttes til denne plattformen slik at all informasjon og nyheter formidles gjennom en kanal
- Og at nyhetsredaksjonen må komme i sving.

Vedlegg 7, opplysninger fra Cognita

Opplysninger fra Cognita:

Der er en del usikkerheter i å benytte kvantitativ data om IBG blir brukt eller ikke;

- Vi kan ikke trekke ut de som får informasjon fra de store skjermene fra forsiden. Her er ingen interaksjon, men det betyr det å kunne se hvem der kommer på arbeid, matplanen, nyheter osv. Dvs. den er i bruk og gir verdi, men uten klikk på skjermen som kan måles.
- Står der to, tre eller fire beboere foran skjermen samtidig, er det ikke mulig å vite hvor mange brukerlisenser er i aktivitet hvis der kun er én som klikker rundt på skjermen da det oftest er bare en.

Av 40 brukerlisenser er 35 aktivt i bruk.

Det har i perioden 1/3 2019 – 1/3 2021 vært lagt inn ca. 380 aktiviteter med noen få test aktiviteter.

Det har vært mellom 0 og 18 påmeldte til aktivitetene av beboere. Det er noen aktiviteter som går igjen; bålsamling, gågruppe, bowling, ulike turer, danseaktiviteter o.l I tillegg har det vært enkeltaktiviteter som kommunevalg, 17.mai, dugnad, lunsj osv.

Ansatte har meldt seg på mellom 0 og 11 til hver aktivitet. Det ser ut til at de ansatte har vært flinke til å melde seg på. Det er få aktiviteter som ikke har en ansatt tilknyttet seg.

Det har vært noe færre påmeldinger nå i det siste. Årsaken kan være at de har latt være å berøre skjermen i perioder under Corona. Det har de andre steder. Der har de under Corona bare hatt til info for å ikke berøre samme kontaktflate.